

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

03 februarie 2021

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție în componența:
Președinte – Timoftei Vladimir,
Judecători – Țurcan Anatolie și Boico Victor,

examinând admisibilitatea în principiu a recursurilor ordinare declarate de către condamnat și de către avocatul acestuia, Croitor Alexei, în procedura de revizuire, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 05 februarie 2020, în cauza penală în privința lui

Frunza Ion xxx, născut la xxx, originar din xxx și domiciliat în xxx.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 18.10.2018 - 28.11.2018;

Instanță de apel: 03.04.2019 - 05.02.2020;

Instanță de recurs: 20.10.2020 - 03.02.2021.

a c o n s t a t a t :

1. Prin sentința Judecătorei Rîșcani, mun. Chișinău din 24 noiembrie 2006, Frunza Ion a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art.187 alin.(2) lit. e) și f) Cod penal, la 3 ani închisoare, fără amendă și în baza art.145 alin.(3) lit. h) Cod penal, la 23 ani închisoare.

Conform art.84 Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, prin cumul parțial al pedepselor aplicate, i-a fost stabilită pedeapsă definitivă 25 ani închisoare, cu executarea în penitenciar de tip închis, cu evidența la psihiatru și tratament sedativ.

2. Pentru a se pronunța, prima instanță a constatat *în fapt* că, la 03 septembrie 2005, aproximativ ora 22.00, inculpatul Frunza Ion, fiind în stare de ebrietate, urmărind scopul sustragerii bunurilor altei persoane, aflându-se în xxx, prin aplicarea violenței nepericuloase pentru viața și sănătatea persoanei, în mod deschis a sustras de la concubina sa, Nesterenco V., telefonul mobil de model „NOKIA 3310” la preț de 500 lei și bani în sumă de 100 lei, cauzându-i părții vătămate un prejudiciu considerabil, în sumă totală de 600 lei.

Tot el, la 03 septembrie 2005, a venit la domiciliul lui Gobjilă F., amplasat pe xxx, unde în urma unui conflict, urmărind scopul de a o omorî pe ultima și folosind un pulover în calitate de laț, cu o deosebită cruzime a strangulat-o și prin sugrumare cu mâna i-a cauzat leziuni corporale grave, care au dus la decesul acesteia.

Pe baza stării de fapt expuse mai sus, confirmată de probele administrate, prima instanță a reținut *în drept*, că faptele inculpatului întrunesc elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute de art.art.187 alin.(2) lit. e), f) și 145 alin.(3) lit. h) Cod penal.

3. Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 15.05.2007, a fost respins apelul inculpatului Frunza Ion și menținută sentința Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău din 24.11.2006 (f.d. 133-134, vol.II).

4. Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 01.04.2008, recursurile ordinare declarate de către Frunza Ion și de către partea vătămată Nesterenco V. au fost respinse ca inadmisibile (vol.II, f.d. 179-184).

5. Prin Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție din 14.06.2010, au fost recalificate acțiunile lui Frunza Ion din prevederile art.145 alin.(3) lit. h) Cod penal în prevederile art.145 alin.(2) lit. j) Cod penal și stabilită pedeapsa de 20 ani închisoare cu ispășirea pedepsei în penitenciar de tip închis (vol.III, f.d.63-67).

6. Prin deciziile Curții Supreme de Justiție din 23.12.2010, 29.09.2011, 05.04.2012, 16.08.2012, 06.12.2012, 13.02.2014 au fost respinse ca inadmisibile recursurile în anulare declarate de către condamnatul Frunza Ion (Vol.III, f.d. 92-95; 146-149; Vol.IV, f.d.46-53; 108-111).

7. Condamnatul Frunza Ion a depus cerere prin care a solicitat deschiderea procedurii de revizuire, menționând că nu este vinovat de comiterea infracțiunilor imputate, invocând ca motive de revizuire atât pretinse abuzuri comise de către procurorul participant la examinarea cauzei; comiterea încălcărilor de către ofițerul de urmărire penală, expert etc., cât și încălcarea ordinii și modalității de efectuare a expertizelor judiciare pe caz și lipsa probelor incriminatorii.

8. Prin sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 28 noiembrie 2018, s-a respins ca inadmisibilă cererea condamnatului Frunza Ion de revizuire a sentinței Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău din 24.11.2006, prin care a fost condamnat în baza art.187 alin.(2) lit. e), f) și art.145 alin.(3) lit. h) Cod penal, la 25 ani închisoare cu ispășirea pedepsei în penitenciar de tip închis. S-a explicat condamnatului dreptul de a depune cerere de revizuire a procesului penal în conformitate cu modul și ordinea prevăzută de art.460 Cod de procedură penală.

9. Condamnatului Frunza Ion, a atacat sentința cu apel, prin care a solicitat casarea integrală a acesteia și pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care să fie deschisă procedura de revizuire.

În motivarea cererii a indicat că, în cadrul dosarului penal de învinuire în comiterea infracțiunii prevăzute de art.145 alin.(3) lit. h) Cod penal, nu au fost audiați toți martorii și nu a fost efectuată expertiza medico-legală pentru a fi stabilite în baza amprentelor digitale și cui aparțin aceste amprente găsite pe corpul delict, cât și urmele lăsate pe gâtul părții vătămate, or, consider că, dacă aceste probe ar fi fost cercetate în cadrul examinării cauzei în instanța de fond, atunci s-ar dovedi nevinovăția lui în comiterea acestei infracțiuni.

10. Avocatul Croitoru Alexei în numele condamnatului, a depus apel suplimentar prin care a solicitat admiterea apelului depus de condamnat, casarea sentinței Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 28.11.2018 cu remiterea cauzei la rejudecare în vederea examinării cererii de revizuire împotriva sentința Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău din 24 noiembrie 2006.

În motivarea apelului, avocatul a făcut trimitere la hotărârile instanțelor de judecată adoptate anterior pe acest caz și prevederilor art.art.384, 458, 459 și 460 Cod de procedură penală în vederea susținerii apelului.

11. Prin decizia Colegiul penal al Curții de Apel Chișinău din 05 februarie 2020, apelul condamnatului Frunza Ion și apelul suplimentar al avocatului Croitor Alexei, au fost respinse și s-a menținut fără modificări sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani

din 28.11.2018.

11.1 În motivarea soluției sale, instanța de apel a indicat că, la pronunțarea sentinței, instanța de judecată corect a stabilit circumstanțele de fapt și de drept și just a ajuns la concluzia de a respinge ca inadmisibilă cererea condamnatului Frunza Ion de revizuire a sentinței Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău din 24.11.2006, prin care a fost condamnat în baza art.187 alin.(2) lit. e), f) și art.145 alin.(3) lit. h) Cod penal, la 25 ani închisoare cu ispășirea pedepsei în penitenciar de tip închis.

Instanța de apel a constatat aceste împrejurări din totalitatea de probe acumulate la cauza penală și care au fost corect apreciate, respectându-se prevederile art.101 Cod de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, concludenței utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu – din punct de vedere al coroborării lor.

La fel, instanța de apel, pentru a decide respingerea apelurilor declarate a făcut trimitere la prevederile art.art. 458, 460, 462 Cod de procedură penală, notând că, în speța dedusă judecătii, instanța de fond corect și întemeiat a constatat, că temeiurile invocate de către condamnatul Frunza Ion și anume, că nu au fost audiați martorii și expertiza medico-legală a fost falsificată, deja au fost examinate, apreciate și au fost respinse de către instanțele de judecată care s-au pronunțat asupra vinovăției condamnatului.

Instanța de apel a statuat că, instanța de fond corect a concluzionat că în situația în care Frunza Ion mai face referință și la careva încălcări a normelor de procedură penală, acesta urma să se adreseze cu cererea de revizuire procurorului de nivelul instanței care a judecat cauza în fond, adică la adjunctul procurorului-șef al mun. Chișinău, șef al oficiului Rîșcani și nu judecătoriei, întrucât, după cum prevede norma legală, cererea de revizuire se depune direct în instanța de judecată doar în două cazuri: - două sau mai multe hotărâri judecătorești irevocabile nu se pot concilia; - Curtea Constituțională a recunoscut drept neconstituțională prevederea legii aplicată în cauza respectivă.

Reieșind din cele enunțate supra, instanța de apel a considerat că, instanța de fond corect a conchis, că la cazul dedus judecătii Frunza Ion nu a respectat aceste prevederi legale de depunere a cererii de revizuire la procurorul de nivelul instanței care a judecat cauza în fond, adică la adjunctul procurorului-șef al mun. Chișinău, șef al oficiului Rîșcani, iar careva temeiuri legale pentru revizuirea procesului penal în privința condamnatului Frunza Ion nu există, motiv din care a respins cererea de revizuire ca fiind inadmisibilă.

De asemenea, instanța de apel a menționat că sub acest aspect, se impune și precizarea că, potrivit dispozițiilor art. 4 § 2 din Protocolul 7 CEDO, redeschiderea procesului, conform legii și procedurii penale a statului respectiv, poate fi efectuată dacă fapte noi ori recent descoperite sau un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente sânt de natură să afecteze hotărârea pronunțată.

12. Condamnatul Frunza Ion a contestat cu recurs decizia, solicitând casarea acesteia cu remiterea cauzei la rejudicare pentru a fi deschisă procedura de revizuire a sentinței de condamnare.

În motivarea cerințelor sale a invocat că, s-a adresat la procuratură cu cererea de a fi inițiată procedură de revizuire a sentinței de condamnare potrivit prevederilor art.448 Cod de procedură penală, dar cererea sa a fost lăsată fără răspuns.

În continuare a relatat condamnatul că, a fost deținut ilegal în stare de arest preventiv, pentru o perioadă de 1 an și 9 luni fără mandat de arest. A fost impus să semneze declarația de a recunoaște vinovăția.

La fel, nu este de acord cu concluziile experților care au fost falsificate și nu au dat răspunsuri la întrebările acordate care ar demonstra vinovăția sau nevinovăția sa, iar martorii care ar putea relata adevărul nu au fost audiați.

12.1. Condamnatul Frunza Ion a contestat cu recurs suplimentar decizia prin care a fost respinsă cererea de inițiere a procedurii de revizuire, având aceleași revindicări și argumente.

12.2. Avocatul Croitor Alexei în numele condamnatului, în temeiul pct.6) și 8) alin.(1) art.427 Cod de procedură penală, a contestat cu recurs decizia solicitând remiterea cauzei penale la rejudecare.

În motivarea cerințelor sale a invocat că, drept temei de revizuire a fost indicat - alte circumstanțe de care instanța nu a avut cunoștință la emiterea hotărârii și care independent sau împreună cu circumstanțele stabilite anterior, dovedesc că cel condamnat este nevinovat ori a săvârșit o infracțiune mai puțin gravă sau mai gravă decât cea pentru care a fost condamnat sau dovedesc că cel achitat sau persoana cu privire la care s-a dispus încetarea procesului penal este vinovat/vinovată, în conformitate art.458 alin.(3) pct.2) Cod de procedură penală.

13. Potrivit prevederilor art.431 alin.(1) pct.1¹) Cod de procedură penală, procurorul a depus referință privitor la opinia sa asupra recursurilor declarate, menționând că acestea urmează a fi declarate inadmisibile, ca fiind vădit neîntemeiate

14. Examinând admisibilitatea în principiu a recursurilor ordinare, în procedura de revizuire, în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal concluzionează că acestea urmează a fi declarate inadmisibile din următoarele considerente.

În conformitate cu art.432 alin.(2) pct.4) Cod de procedură penală, instanța de recurs este în drept să decidă asupra inadmisibilității recursului în cazul în care constată că este vădit neîntemeiat.

Reieșind din conținutul recursurilor declarate, Colegiul penal constată că, inculpatul nu a indicat nici un temei de recurs, iar avocatul Croitor Alexei a invocat temeiul prevăzute la art.427 alin.(1) pct.8) Cod de procedură penală, potrivit căruia hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel *când nu au fost întrunite elementele infracțiunii*, însă avocatul recurent nu a indicat care anume elemente ale infracțiunii incriminate condamnatului nu au fost întrunite.

Or, poziția instanței de recurs de a suplini din oficiu recursul recurentului prin constatări subiective constituie o derogare de la principiul contradictorialității în condițiile egalității armelor.

În acest context, Colegiul penal ține să menționeze că, instanța de recurs nu este competentă să completeze din oficiu recursurile ordinare ale apărării cu circumstanțe în fapt și în drept, care le-ar justifica.

Conform art.24 alin.(2) Cod de procedură penală, instanța judecătorească nu este organ de urmărire penală, nu se manifestă în favoarea acuzării sau a apărării și nu exprimă alte interese decât interesele legii.

La fel, Colegiul penal reține că **avocatul recurent** își exprimă dezacordul cu decizia instanței de apel sub aspectul temeiului de casare prevăzute la pct.6) alin.(1) art.427 Cod de procedură penală, potrivit căruia hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel când nu s-au pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, precum și când instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței;

Însă, esența criticilor avansate de ambii recurenți se axează pe ideea că instanța de apel neîntemeiat a respins cererea de revizuire a sentinței Judecătorei Rîșcani, mun. Chișinău din 24.11.2006 prin care Frunza Ion a fost condamnat în baza art.187 alin.(2) lit. e), f) și art.145 alin.(3) lit. h) Cod penal.

În această ordine de idei, Colegiul penal notează că, la pronunțarea hotărârii de respingere a cererii de revizuire atât prima instanță cât și instanța de apel corect au stabilit circumstanțele de fapt și de drept și just au ajuns la concluzia de a respinge ca inadmisibilă cererea condamnatului Frunze Ion în privința revizuirii sentinței de condamnare.

Colegiul penal consideră că, sunt nefondate alegațiile recurenților precum că, „ instanța de apel nefondat a menținut hotărârea primei instanțe prin care a fost respinsă cererea privind intentarea procedurii de revizuire a sentinței de condamnare”, deoarece la judecarea apelurilor declarate, instanța de apel a verificat legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza celor constatate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală, respectând prevederile art.414 alin.(1), (5) și 417 alin.(8) Cod de procedură penală, și în hotărârea adoptată s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apelurile declarate, aceasta cuprinzând motivele pe care se întemeiază soluția pronunțată, așa cum este indicat în pct. 11.1. din prezenta decizie, soluție pe care instanța de recurs și-o însușește și reiterarea căreia nu o consideră necesară.

Totodată, Colegiul penal consideră necesar de a sublinia că, instanța de apel corect a aplicat prevederile Capitolul V, Secțiunea II din codul de procedură penală, punctând într-o manieră convingătoare asupra respingerii cererilor de revizuire, ca fiind inadmisibile.

Colegiul penal menționează că, în speța dedusă judecării, temeiurile invocate de către recurenți și anume, că nu au fost audiați martorii și că expertizele sunt falsificate, au fost examinate, apreciate și au fost respinse de către instanțele de judecată care s-au pronunțat asupra vinovăției condamnatului.

De asemenea, din materialele dosarului Colegiul penal atestă că anterior, Frunza Ion a depus mai multe cereri de recurs în anulare, toate fiind respinse ca inadmisibile.

Colegiul penal, analizând materialele cauzei penale concluzionează că, în situația în care Frunza Ion mai face referință și la careva încălcări a normelor de procedură penală, cum ar fi detenția ilegală în stare de arest preventiv sau impunerea semnării declarațiilor de recunoașterea vinovăției, urma să se adreseze cu cererea de revizuire procurorului de nivelul instanței care a judecat cauza în fond, adică la adjunctul procurorului-șef al mun. Chișinău, șef al oficiului Rîșcani și nu instanțelor de judecată, întrucât, după cum prevede norma legală, cererea de revizuire se depune direct în instanța de judecată doar în două cazuri: - **două sau mai multe hotărâri judecătorești irevocabile nu se pot concilia;** - **Curtea Constituțională a recunoscut drept neconstituțională prevederea legii aplicată în cauza respectivă.**

Reieșind din cele enunțate supra, Colegiul penal consideră că la caz, Frunza Ion nu a respectat aceste prevederi legale de depunere a cererii de revizuire la procurorul de nivelul instanței care a judecat cauza în fond, iar careva temeiuri legale pentru a admite recursul declarat nu există.

Mai mult ca atât, conform practicii judiciare, inclusiv și a Curții Europene pentru Drepturile Omului, în temeiul art.6 § 1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, dreptul la un proces echitabil enunță preeminența principiului supremației dreptului. Unul dintre elementele fundamentale ale preeminenței dreptului este principiul securității raporturilor juridice, care înseamnă,

printre altele, că, o soluție definitivă (irevocabilă) *a oricărui litigiu nu trebuie rediscuțată*. Acest principiu insistă asupra faptului că nici o parte la proces nu este în drept să solicite revizuirea unei hotărâri judecătorești definitive și executorii, chiar și în scopul reluării procesului de judecată și a unei noi soluționări a cazului. Competența de rejudecare (**revizuire**) a hotărârilor judecătorești definitive poate fi exercitată pentru a corecta erorile de drept și nu pentru a efectua o reexaminare a cauzei. Existența a două păreri asupra aceleiași probleme nu poate servi temei pentru reexaminarea cazului.

Totodată, Colegiul penal invocă că în jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, unul din aspectele fundamentale ale preeminenței dreptului este principiul securității raporturilor juridice, care cere, “inter alia”, ca, atunci când instanțele judecătorești dau o apreciere finală unei chestiuni, constatarea lor să nu mai poată fi pusă în discuție (a se vedea cauza *Brumărescu vs România*, Nr.28342/95&62, 28 octombrie 1999). Acest principiu insistă asupra faptului că nici o parte la proces nu este în drept să solicite revizuirea unei hotărâri judecătorești definitive și executorii doar în scopul reluării procesului de judecată și al unei noi soluționări a cauzei. Competența de revizuire a instanțelor supreme trebuie exercitată pentru a corecta erorile de drept și omisiunile justiției, și nu pentru a efectua o reexaminare a cauzei. Revizuirea nu trebuie tratată ca un recurs deghizat și nici existența a două păreri asupra aceleiași probleme nu poate servi drept temei pentru reexaminare. O îndepărtare de la acest principiu este justificată doar în cazul în care reexaminarea este necesară în virtutea circumstanțelor fundamentale și obligatorii (a se vedea cauza *Bujnița vs Moldova*, Nr.36492/02, 16 ianuarie 2007).

În consecință, raportând situația reținută în cauză la prevederile art.432 alin.(2) Cod de procedură penală, instanța de recurs nu constată prezența erorilor de drept ce ar genera casarea hotărârii atacate, și, prin urmare, se impune soluția inadmisibilității recursurilor ordinare declarate, ca fiind vădit neîntemeiate.

15. În corespundere cu art.432 alin.(1), (2) pct.4) Cod de procedură penală, Colegiul penal,

d e c i d e :

Inadmisibilitatea recursurilor ordinare declarate de către condamnat și de către avocatul acestuia, Croitor Alexei, în procedura de revizuire, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 05 februarie 2020, în cauza penală în privința lui *Frunza Ion xxx*, deoarece sunt vădit neîntemeiate.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată la 04 martie 2021.

Președinte

Timofti Vladimir

Judecători

Țurcan Anatolie

Boico Victor